

Behövs ett nytt perspektiv på relationen undervisning-lärande? och kan **Learning activity** bidra med något?

INGER ERIKSSON

Institutionen för de humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnena
didaktik & Stockholm Teaching & Learning Study

Från sociokulturella teorier till formativ bedömning – något har hänt!

- 1990-talet: sociokulturella teorier & ZPD, scaffolding och kollaborativt lärande
 - Lyfte fram grupparbete och klassrumskommunikation
 - En rätt förenklad förståelse
- 2000 & 2010-talet: ZPD scaffolding kopplas samman med BFL
 - En om möjligt ytterligare förenklad förståelse
- Vad kan Learning activity – Lärandeverksamhet bidra med?

Vygotskij

- Verksamhet/praktik
- Redskap
- Mediering, medierande handlingar, medierande redskap
- ZPD, närmaste utvecklingszonen
- Teoretiskt tänkande (empiriskt tänkande)
- Lärande aktivitet
- Lärande som motor för utveckling

16-09-08 inger.eriksson@hsd.su.se

ZPD - Zon of proximal development Den närmaste utvecklingszonen

- ZPD – skillnaden mellan nivån på förmågan att utföra en uppgift som är tillgänglig för en elev under ledning av en vuxen/kamrater/teknik och nivån på förmågan att utföra en uppgift som eleven kan bemästra självständigt.
- Undervisningen bör orienteras mot elevernas ZPD /skapa ZPD
- Undervisningen organiseras så att elever får möjlighet att expandera utöver vad han/hon till synes kan

16-09-08

Vygotskij – undervisning i relation till ZPD

“Vad ett barn kan göra idag med stöd kommer hon att klara av att göra själv i morgon”

Cykelexemplet (bilderna borttagna)

16-09-08 inger.eriksson@hsd.su.se

Skola nr 91 i Moskva film

16-09-08 inger.eriksson@hsd.su.se

Learning activity - Lärandeverksamhet

- Lärandeverksamhet är ett didaktiskt ramverk som framför allt bygger på Vygotskijs arbete och som utgår från att elever behöver introduceras i problemlösande verksamheter där innehållet tar form i relation till historiskt utvecklade specifika kunskapspraktiker/verksamheter och som tar sikte på att utveckla ett teoretiskt tänkande hos eleverna.

Några steg i en Lärandeverksamhet

1. Lärandeuppgiften bearbetas kollektivt för att urskilja vad som krävs för att lösa uppgiften: Vad består problemet? Vad krävs för att uppgiften ska kunna lösas? Vilka motsättningar finns inbyggda i uppgiften? Vilka redskap kan vi pröva
2. Utgående från den initiala analysen skapas en modell som antas kunna lösa problemet. Modellen noteras symboliskt eller grafiskt.
3. Genom att använda och utveckla modellen kan eleverna utforska kunskapens innehåll. Läraren kan i detta arbete föra in nya och kanske motstridiga/ provocerande fakta. I detta arbete måste eleverna kunna förklara hur de själva tänker att problemet kan lösas men också förklara hur de uppfattar andras modeller/förklaringar (se problemet från andra elevers perspektiv).

4. När eleverna enats om en generell modell kan de försöka att lösa det konkreta problem läraren gett dem. De kan även försöka att konstruera andra uppgifter och se om dessa också kan lösas med den generella modellen

5. När eleverna ser att modellen fungerar kan de utvärdera det de åstadkommit och också reflektera över i vilken utsträckning tidigare kunskaper använts och vad som kan ses som nya kunskaper.

6. Slutligen behöver eleverna kollektivt reflektera över om och i vilken utsträckning uppgifterna har lösts i relation till målet med uppgiften. I detta arbete förväntas eleverna lyfta för och nackdelar med både sina egna och andras förslag till lösningar.

16-09-08 inger.eriksson@hsd.su.se

Empiriskt tänkande

- Uppstår som ett resultat av att elever undersöker/jämför erfar ett fenomen / objekts yttre (synbara/påtagliga) aspekter och gör vad Davydov kallar för empiriska abstraktioner
- Davydov argumenterar för att den vanliga skolan "plockar upp" den typ av tänkande som barnen börjat utveckla i förskolan och/eller hemma vilket leder till ett konkret tänkande / vardagsbegrepp som utvecklas spontant i lek och andra aktiviteter men att det inte bidrar till utvecklingen av teoretiskt tänkande.

- Davydovs argument är att inom en aritmetisk tradition ges eleverna endast tillgång till empirisk abstraktion vilket innebär att eleverna genom undersökningar och jämförelser erfar ett fenomen eller ett objekts yttre (synbara/påtagliga) aspekter.
- Genom att arbeta med empirisk abstraktion (som t.ex. i en aritmetisk tradition) fortsätter undervisningen utveckla samma typ av konkreta tänkande kopplade till vardagsbegrepp som barnen börjat utveckla i lek och andra aktiviteter.
- Teoretisk abstraktion innebär däremot en strukturell jämförelse som bottenar i en analys av begreppets innehållsliga uppbyggnad och funktion både historiskt och kulturellt.

16-09-08 inger.eriksson@hsd.su.se

Utveckling av algebraiskt tänkande

- Traditionell nybörjarundervisning börjar med att räkna antal (av olika konkreta föremål) och att utföra enkla operationer med siffror.
- Davydovs modell utgår från att vi historiskt har utvecklat kunskaper om mätningar och att detta kan tas som utgångspunkt för hur matematik kan introduceras.
- "Enligt Davydov medför vår iver att fokusera siffror att vi ignorerar begreppens egentliga ursprung" /.../. (Schmittau, 2005: 18)

16-09-08 inger.eriksson@hsd.su.se